

After the study of different theoretical and historical aspects of the future music teachers professional competence, the following definition of the term is proposed. Art competence in the structure of professional competence is special and displays the readiness of the student to investigation, analysis and interpretation of art works; it is the ability to use a systematic historical and theoretical knowledge about the art for the solution of professional tasks.

The art competence structure includes the following components: cognitive (art theoretical and historical knowledge), analytical-active (analysis and professional actions), motivation (desire to exercise artistic activities, formation of aesthetic tastes), and reflective-evaluation (the ability to use, evaluate, and improve art skill level).

Art competence is not innate and requires formation in the learning process. Modern music teacher needs to be a multi-faceted specialist. He should possess the basic music theoretical and practical knowledge and skills, also navigate in different art areas. Art training of the future primary school music teachers needs to find and use specific teaching methods, including the use of computer technologies, new forms and methods that take into account the specific phenomenon of pedagogical professional competence of the music teachers of primary level education, new organization of the educational process.

Key words: professional competence, art competence, future music teachers, professional training.

УДК 378:81'243

Тетяна Дегтярьова

ORCID ID 0000-0001-9239-5801

Ольга Скварча

ORCID ID 0000-0001-6409-4040

Сумський державний університет

DOI 10.24139/2312-5993/2017.05/240-251

РОЛЬ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОТЕКСТІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ

У статті досліджується використання автентичних відеотекстів на уроках російської мови як іноземної на початковому етапі. Відеоматеріали унікальні в порівнянні з іншими засобами навчання й розкривають широкі можливості для активної роботи на заняттях із іноземної мови. Ефективність застосування відеофільмів залежить не тільки від визначення їх місця в системі освіти, але й від того, наскільки раціонально організована структура відеозанять, як узгоджені навчальні можливості відеофільму з завданнями навчання. Результати дослідження можуть бути використані студентами та викладачами в процесі вивчення іноземної мови.

Ключові слова: автентичний, відеотекст, мультфільм, комунікація, мовна компетенція, мовленнєві навички, аудіювання, комунікативна поведінка, культурологічний матеріал.

Постановка проблеми. У нинішній час іде активний пошук шляхів удосконалення та модернізації процесу викладання іноземних мов у вищій школі. Зміна стану суспільства і процес глобалізації ставлять перед викладачами завдання вивчати й упроваджувати у практику найбільш ефективні методики та технології, творчо розвивати накопичений практичний і теоретичний досвід викладання дисципліни.

Нині перше місце серед методів навчання російської мови як іноземної належить комунікативному методу. У його основі – спрямованість на розвиток особистості учня як активного суб'єкта навчальної діяльності.

Вивчення іноземної мови неможливе без роботи з текстом як однією з основних навчально-методичних одиниць. Відбираючи тексти для роботи на уроках, слід ураховувати, що будь-який із них не тільки вводить певний граматичний, лексичний та культурологічний матеріал, але і є основою для розвитку мовних і комунікативних навичок та вмінь.

Іншомовний навчальний текст – реальна і продуктивна основа навчання основним видам мовленнєвої діяльності: говоріння, читання, письма й аудіювання. Особлива роль належить автентичним текстам, оскільки вони допомагають наблизити іноземних учнів до етнокультурологічних особливостей країни, мову якої вони вивчають.

Аналіз актуальних досліджень. В останні роки в методиці викладання іноземних мов велика увага приділяється проблемі автентичності. Найбільш активно досліджуються автентичні відеотексти. Цей тип текстів, при використанні якого на базі певного комплексу завдань відбувається відпрацювання фонетичного й лексико-граматичного матеріалу, знайомить студентів із автентичними зразками мови, тим самим створює «ефект присутності» і «ефект співучасті» [2, 106].

Теоретичні та практичні проблеми використання автентичних відеотекстів у процесі навчання нерідної мови знайшли своє відображення в багатьох роботах вітчизняних і зарубіжних учених (дослідження І. М. Андреасян, С. А. Валетко, Н. Д. Гальської, К. С. Кричевської, О. В. Кряхтунової, Т. П. Леонтьєвої, Є. Н. Соловова, Л. О. Сулімової, І. І. Халєєвої, Хоффмана Хельмута та ін.).

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю поглибленого вивчення застосування автентичних відеотекстів на уроках російської/української мови як іноземної, оскільки відеоматеріали є унікальними в порівнянні з іншими засобами навчання й розкривають широкі можливості для активної роботи на заняттях з іноземної мови на всіх етапах. Відеофайли «занурюють студентів у ситуацію, у якій вони знайомляться з мовою міміки і жестів, стилем взаємин і реаліями країни, мову якої вивчають» [1].

Метою статті є аналіз використання автентичних відеоматеріалів на початковому етапі вивчення російської мови як іноземної.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети були використані загальнонаукові методи – вивчення й аналіз психолого-педагогічної, наукової та методичної літератури з питань дослідження, емпіричні – спостереження за навчальним процесом, узагальнення

результатів використання автентичних відеоматеріалів на уроках російської мови як іноземної на підготовчому відділенні.

Виклад основного матеріалу. За визначенням І. І. Халєєвої, автентичні тексти – це тексти, «які носії мови продукують для носіїв мови, тобто власне оригінальні тексти, створені для реальних умов» [10, 193]. Виділяють такі типи автентичних текстів:

- художні (романи, повісті, оповідання, вірші, пісні, байки, казки, загадки, прислів'я, приказки);
- публіцистичні (репортажі, інтерв'ю, науково-популярні статті, анотації, замітки в газету);
- відеотексти (художні фільми, документальні фільми, навчальні фільми, мультфільми);
- тексти повсякденного спілкування (телефонні розмови, рецепти, медичні рекомендації, розклад потягів, особисті листи, ділові листи, смс, таблиці, схеми, факси, програми передач, метеозведення) [10, 20].

Розглянемо ефективність використання відеоматеріалів на уроках російської мови як іноземної на початковому етапі навчання.

Як підкреслює більшість дослідників, автентичні відеоматеріали (зокрема, мультфільми), сприяють формуванню інтересу й підтримці мотивації до вивчення іноземної мови студентами [5; 7; 8; 9]. Відеофільми мають велику інформативність «зорового і звукового рядів», а також «динамізм зображення», що дозволяє «не тільки створити комунікативні ситуації, які наближені до умов реального спілкування, а й познайомити студентів із нормами мовної взаємодії і особливостями комунікативної поведінки носіїв мови» [4, 170].

Відеофрагменти забезпечують високу інформативну ємність матеріалу, наочне наповнення уроку, стимулюють пізнавальну активність учнів, підвищують інтенсивність і якість проведення заняття, надають можливості для розвитку мовної, мовленнєвої, соціокультурної компетенції студентів.

Для того, щоб досягти достатнього рівня соціокультурної компетенції, необхідно мати певний набір знань про країну, мова якої вивчається. Однак ще важливіше навчитися порівнювати різні культури світу, помічати в них культурно-специфічні особливості і знаходити загальнокультурні закономірності [2].

Використання відео надає для цього прекрасні умови, але без керівної ролі викладача й системи спеціально розроблених вправ ці вміння не сформується самі собою. Так, у роботі з відеоматеріалами пропонується використовувати такий тип завдань, як установлення міжкультурних зіставлень і розбіжностей [3]. Важливо пам'ятати про те, що доти, поки вміння порівнювати й зіставляти культурознавчо-марковану інформацію не будуть сформовані, необхідно ретельно продумувати

завдання, спрямовані на виокремлення, фіксування та інтерпретацію потрібного матеріалу учнями.

У методиці навчання іноземних мов під час роботи з будь-яким текстом, у тому числі і з відеотекстом, дослідники виділяють три етапи: передтекстовий, текстовий і післятекстовий.

Передтекстовий і текстовий етапи є обов'язковими в умовах використання відеоматеріалів як засобу розвитку комплексних комунікативних навичок і як засобу контролю рецептивних навичок (аудіювання).

Метою післятекстового етапу є використання вихідного тексту в якості основи й опори для розвитку продуктивних умінь в усній або писемній мові.

На післятекстовому етапі виконуються вправи, які спрямовані на розвиток продуктивних умінь в усному мовленні. Наприклад, рольові ігри, в основу яких покладено сюжет або ситуації відеофільму; проектна робота, пов'язана з підготовкою аналогічних відеосюжетів самостійно (проведення відеоекскурсії по місту); розповідь про враження від екскурсії; відвідування студентського концерту; розповідь про своє рідне місто. Післятекстовий етап може бути відсутнім, якщо відеотекст використовується тільки для розвитку й контролю рецептивних умінь.

Ефективність застосування відеофільмів на уроках іноземної мови залежить не тільки від визначення його місця в системі освіти, але й від того, наскільки раціонально організована структура відеозанять, як узгоджені навчальні можливості відеофільму із завданнями навчання. Сама перспектива перегляду відео є хорошим стимулом для посилення активності учнів, їх заохоченням за успішну роботу.

Для забезпечення результативної роботи з відеофайлами на уроці необхідно переконатися в тому, що їх зміст відповідає рівню загальної та мовної підготовки студентів і темі заняття, а тривалість відео не перевищує реальних можливостей уроку. Ситуації відеофрагмента повинні сприяти розвиткові мовленнєвої, мовної, соціокультурної компетенції учнів. Відеоматеріали необхідно супроводжувати чіткою інструкцією, зрозумілою й виправданою всією логікою уроку, що спрямована на вирішення конкретної навчальної задачі [2].

Як підкреслюють дослідники [3; 5; 8; 9], слід пам'ятати про те, що важкий у мовному відношенні текст відео можна компенсувати нескладним завданням. Це дає можливість використання подібних текстів у групах із досить низьким рівнем підготовки. Легкий у мовному відношенні текст може стати основою для більш складного завдання, якщо служить для створення подальшого міркування, установлення асоціативних зв'язків із урахуванням реальних можливостей загальнокультурного й лінгвістичного розвитку студентів.

На початковому етапі навчання іноземної мови найбільш ефективними є відеомультимедіації. Перегляд і робота з мультфільмами

дозволяють підвищити мовну активність студентів на уроках. Мультиплікація дає можливість у простій наочній формі донести інформацію до глядачів. Багаторазові перегляди не зменшують інтересу учнів до мультфільмів, і це забезпечує ефективність сприйняття навчального матеріалу [9, 19].

Мультиплікаційні фільми мають низку переваг: автентичність, інформативну насиченість, концентрацію мовних засобів. За допомогою такого відео можна:

- презентувати мовний матеріал у реальному контексті;
- повторювати та закріплювати лексику;
- розширювати словниковий запас;
- розвивати комунікативні вміння й навички.

Так, для вирішення цих завдань на підготовчому відділенні Сумського державного університету викладачі кафедри мовної підготовки іноземних громадян використовують на уроках російської мови як іноземної мультсеріал «Маша та Ведмідь». Анімація створює позитивний емоційний настрій у студентів-іноземців, сприяє активації резервних можливостей учнів.

Перед переглядом певної серії (*передтекстовий етап*) учитель коротко передає її зміст, урахувавши мовну підготовку учнів. Важливим моментом на цьому етапі є етнокультурологічний коментар викладача, який допомагає зняти труднощі сприйняття відео. Треба звернути увагу студентів на головних діючих осіб мультфільму – *Ведмедя та дівчинку Машу*. Незважаючи на те, що ведмідь – велика хижа тварина, у східних слов'ян цей звір виступає як символ «стійкості, хоробрості, витривалості» [7, 9]. Традиційно в російських народних казках він втілює силу та доброту водночас.

Слід зупинитися на особливості оніма Маша і пояснити іноземцям, що це коротка форма імені Марія. У російській та українській культурах заведено використовувати дві форми імен – повну і коротку, наприклад: *Ольга – Оля, Тетяна – Таня, Вікторія – Віка, Анастасія – Настя, Олександр – Сашко*. Маленьких дітей зазвичай називають коротким ім'ям.

Цікаво буде дізнатися студентам й про особливості одягу і побуту східних слов'ян. Дівчинка Маша вдягнена в сарафан, сорочку та хустку (або кокошник) – традиційний російський жіночий одяг. Серед побутових етномаркерів треба відзначити *самовар*, з якого п'ють чай, *піч*, у якій готують перші страви, каші, печуть пиріжки.

Далі викладач знайомить учнів зі списком персонажів (*дівчинка Маша, Ведмідь, Заєць, Коза, Вовк, Білка, Їжак, Порося, Коза, Собака, Бджола*); переліком рослин (*ялинка, дуб, соняшник, малина, морква, полуниця*); предметів, які знаходяться в будинку й у дворі Ведмедя (*стіл, стілець, шафа, ліжка, крісло, картина, чашка, блюдце, ложка, виделка, вулик, колодязь, душ*). Нові слова можна записати на дошці або передати студентам в електронному вигляді на емейл чи вайбер.

Під час демонстрації мультфільму (*текстовий етап*) викладач робить паузи (стоп-кадр) і просить студентів назвати тварин, нові предмети, які вони побачили. На цьому етапі можна використовувати й інші прийоми:

– *прогнозування*: учні промовляють слова, фрази, діалоги, які будуть виголошені героями після паузи. Оскільки в мультфільмі говорить тільки дівчинка Маша, студенти можуть скласти ймовірні діалоги. Наприклад:

Ведмідь: – Як тебе звати, дівчинко?

Маша: – Мене звати Маша. А як тебе звати?

Ведмідь: – Мене звати Ведмідь.

Маша: – Де ти живеш?

Ведмідь: – Я живу у лісі. Ось мій будинок.

– *Співвіднесення*: на одних картках записані лексеми, які характеризують персонажів (*сильний, бурий, добрий; маленька, весела, швидка; сірий, великий, злий; товсте, рожеве, смішне; колючий, сірий, маленький; руда, пухнаста, хитра*), а на інших їх ім'я (*Ведмідь, Маша, Вовк, Порося, Їжак, Лисиця*). Потрібно за описом упізнати й назвати діючу особу відеосцени. Потім викладач (або студент) озвучує імена персонажів, а учні описують їх зовнішність за допомогою прикметників.

– *Мовні ігри*. Після перегляду чергової серії мультфільму і знайомства з новими словами для закріплення навичок вживання іменників у формі однини в місцевому відмінку пропонується таке ігрове завдання. Група ділиться на дві команди, для проведення гри готуються картки, на яких написані іменники. Студенти повинні до кожної картки підібрати відповідну пару, а потім скласти словосполучення за схемами: *хто де?* або *що де?*

Наприклад, на одних картках написані такі слова: *сонце, жолуді, риба, яблука, полуниця, білка, малина, молоко*, а на інших – іменники: *небо, дуб, річка, яблуня, город, дупло, куц, глечик*. Учні добирають пари слів і поєднують їх: *сонце на небі, жолуді на дубі, риба в річці, яблука на яблуні, полуниця на городі, білка в дуплі, малина на куці, молоко в глечичку*.

Завдання «Знайди» допомагає засвоїти нові прислівники та дієслова. Викладач за допомогою комп'ютера або мультимедійної дошки демонструє міні-сцени з мультфільму, робить паузу й записує на дошці фрази, які описують дії персонажів: *Сьогодні Ведмідь ловив рибу. Маша голосно співала. Зайці весело грали. Бджоли швидко літали. Вовки весь день ремонтували авто*.

Студенти повинні назвати дієслова та прислівники й поставити до них запитання. Відповіді можна записати в зошит.

Відомо, що найчастіше граматичний матеріал організується в систему мовленнєвих зразків (моделей). Кожен зразок відтворює конкретний контекст, який презентується у вигляді простого речення. У той же час він побудований на основі абстрактного узагальнення, тобто за його моделлю учні можуть скласти до десяти фраз. Це дозволяє

компактно представити граматичну систему мови, не перевантажуючи учнів розлогими поясненнями.

Мовленнєві зразки використовуються під час презентації граматичного матеріалу і при його відпрацьовуванні, тренуванні й автоматизації. Вихідною одиницею для побудови системи мовленнєвих зразків є просте непоширене речення з дієсловом у формі теперішнього часу, наприклад: *Тарас – хлопчик. Мене звати Оксана. У мене є олівець. Картопля, капуста і буряк – овочі. Сьогодні четвер. Взимку холодно. Мені подобається грати в футбол. Магазин знаходиться поруч. Учень добре читає. Антон та Ганна працюють. Я люблю казки. Я йду в школу, а тато йде на завод. Це книга сестри. Петро читає книжку.*

Студенти отримують завдання за мовленнєвим зразком скласти речення, спираючись на переглянутий мультфільм, наприклад: *Маша – дівчинка (Ведмідь – тварина). Її звати Маша. У Маші є велосипед. Малина, полуниця, смородина – ягоди. Сьогодні неділя. Літом тепло. Маші подобається кататися на велосипеді. Озеро знаходиться поруч. Маша швидко бігає. Ведмідь і Маша відпочивають. Маша любить музику. Це велосипед Маші. Маша пече пиріжки. Ведмідь іде в ліс, а Маша йде на озеро.*

У тих випадках, коли в результаті трансформації змінюється конструкція фрази, цей варіант розглядається як самостійний мовленнєвий зразок. У моделі включаються фазові дієслова (*починати, продовжувати, кінчати*), модальні дієслова і модальні слова (*могти, хотіти, повинен* тощо). Мовленнєві моделі складного речення будуються з простих, демонструючи процес творення складного, наприклад: *Ведмідь прийшов додому. Маша пекла пиріжки. Коли Ведмідь прийшов додому, Маша пекла пиріжки.*

До будь-якої граматичної одиниці, що використовується в якості мовленнєвого зразка, пред'являються вимоги автентичності та комунікативності, тобто наявності цільової установки.

Ще один важливий вид роботи, який допомагає закріпити й автоматизувати навичку вживання граматичної форми, – це презентація невеликих віршів, у яких є вивчений граматичний матеріал. Наприклад, дитячі поезії Л. Й. Палагняк. Під час перегляду серії «Сліди небачених звірів» студенти знайомляться з таким текстом:

*Зима. В лісі випав сніг.
Добре видно кожен слід –
Де пробігло зайчєня,
Вовк, косуля, лисєня.
Вчив Ведмідь сліди читати,
Де є чий, розпізнавати.
Тільки Маша із ним гралась –
Сліди вчити не старалась [6].*

Учні слухають вірш, потім самі читають його і співвідносять із сюжетом анімації. Викладач пропонує виконати декілька вправ:

- назвіть живі та неживі істоти;
- знайдіть дієслова, визначте, де можливо, їх вид, час, особу, число;
- до кожного слова, що означає тварину, доберіть назву дитинчати або навпаки.

Коли студенти знайомляться з серією «З вовками жити», їм пропонуються такі завдання до тексту вірша:

*Вовків Маша лікувала –
Хвосту й лапи бинтувала,
Міряла температуру,
Призначала їм мікстуру...
Щоб Ведмідь назад взяв Машу,
Дали мед і добру кашу [6].*

- випишіть з тексту дієслова з іменниками у формі знахідного відмінку, розкажіть, які закінчення мають іменники у формі цього відмінку;
- випишіть дієслова та напишіть їх початкову форму, визначте групу (дієвідміну).

На *післятекстовому етапі* студенти вдруге дивляться відео, відповідають на питання. Після перегляду обговорюється побачене, використовується список нових слів із перекладом і коментарями. Учням пропонується ігрова вправа «Найуважніший». Потрібно за 7 хвилин записати предмети та рослини, які зустрічаються в мультфільмі. Варіантом цієї вправи може бути завдання назвати (записати) предмети, які знаходяться в будинку Ведмеда, перед будинком, за будинком.

Для закріплення вже вивченої граматики можна використовувати роботу зі спеціально підготовленим сюжетним текстом, у якому граматичне явище, що досліджується, зустрічається кілька разів. Завдання цієї вправи – переключити увагу учнів з граматики на зміст тексту, змусити їх співпереживати і тим самим перейти на новий рівень володіння нерідною мовою. При цьому закріплення повинно відбуватися непомітно для студентів і сприяти розвитку всіх видів мовленнєвої діяльності.

Так, після перегляду серії «Велике прання» та обговорення побаченого, студентам пропонується текст:

Ведмідь зранку затіяв велике прання. Він ретельно прав свої речі в тазику, а потім розвішував їх на мотузці, щоб вони висохли на сонці. Маша в цей час підбігла до Свині, що лежала на галявині й слухала музику. Дівчинка наділа на Свиню одяг немовляти, посадила її у візочок і повезла до Ведмеда. Вона хотіла взяти в нього молоко для своєї «дитини».

І тут почалися пригоди Маші! Спроби дівчинки дістати молоко з холодильника закінчилися тим, що Маша потрапляла то в молоко, то в бруд, то в калюжу, то в варення, то в кашу. І кожного разу Ведмедю

доводилося її мити, прати забруднений одяг і шити нові наряди з різнокольорових тканин. Дуже скоро тканини для шиття закінчилися, останній одяг Маші брудний... Розлючений Ведмідь зняв зі Свині одяг немовляти і надів його на дівчинку.

Тільки тоді Маша зрозуміла, що вона більше не мама. Свиня і Ведмідь зраділи, посадили її у візочок. Задоволена Свиня увімкнула музику і побігла з Машею у візочку по лісовій доріжці.

Після знайомства з текстом студенти виконують низку завдань і закріплюють певні лексико-граматичні знання:

– знахідний відмінок об'єкта (кого? що?): *затіяти прання, прати речі, нарядити Свиню, дістати молоко, шити наряди, нагодувати Свиню-дитинку, вмикати музику;*

– напрямку (куди?): *посадити у візочок, повезти до Ведмедя, потрапити в калюжу, у бруд, у молоко, у кашу, у варення, надягає на Машу;*

– узгодження іменників із прикметниками і займенниками у знахідному відмінку однини (тверде і м'яке закінчення): *велике прання, свої речі, прати забруднений одяг, шити нові наряди;*

– минулий час дієслова: *підбігти – підбігла, нарядити – нарядила, зняти – зняв, посадити – посадила, повезти – повезла, назвати – назвала, потрапляти – потрапляла, закінчитися – закінчилася, увімкнути – увімкнула, зрадіти – зрадів;*

– нові слова: *затіяти, прати, таз, мотузка, розвішувати, галявина, немовля, візочок, пригода, спроба, калюжа, варення, каша, наряд, різнокольоровий, тканина, нагодувати, злитися, розлючений, зняти.*

На цьому етапі студенти виконують й інші вправи творчого характеру. Наприклад, на екрані відтворюється тільки звуковий ряд анімації, без відеосупроводу. Учні повинні описати ситуацію, сказати, що робить кожен із діючих осіб. Потім, навпаки, демонструється відео без звука, а студенти озвучують передбачуваний текст. У якості домашнього завдання можна запропонувати учням написати свою історію, придумати інший кінець, продовжити сюжет. Введення творчих завдань стимулює розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання та письма.

Таким чином, мультфільм допомагає не лише презентувати нові лінгвістичні одиниці, розширювати лексикон учнів, а й підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови, дає можливість студентам познайомитися з «мовою в живому контексті», тобто «пов'язує урок з реальним світом і показує мову в дії» [1].

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Використання автентичних відеоматеріалів сприяє більшій активності учнів, робить навчальний процес оволодіння мовою емоційним і цікавим, розвиває мовленнєві навички та вміння, допомагає формувати комунікативну компетенцію студентів-іноземців.

Результати дослідження можуть бути використані студентами та викладачами на уроках іноземної мови.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в більш глибокому аналізові застосування відеоматеріалів у процесі вивчення російської мови як іноземної та використання їх на уроках української мови як іноземної.

ЛІТЕРАТУРА

1. Валетко С. А. Использование видео на уроке иностранного языка. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://festival.1september.ru/articles/214052/>.
2. Кряхтунова О. В. Методика работы с видеоматериалами в иностранной аудитории / О. В. Кряхтунова // Методическое пособие для преподавателей русского языка подготовительного факультета. – Астрахань : АГТУ, 2011. – 60 с.
3. Леонтьева Т. П. Опыт и перспективы применения видео в обучении иностранным языкам / Т. П. Леонтьева // Нетрадиционные методы обучения иностранным языкам в вузе: материалы респ. Конференции. – Минск, 1995. – С. 61–74.
4. Макаровских А. В. Формирование интереса к изучению иностранного языка и будущей профессии через аутентичные материалы: на примере обучения студентов-химиков Томского политехнического университета / А. В. Макаровских // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов : Грамота, 2012. – № 7 (18) : в 2-х ч. Ч. II. – С. 106–108.
5. Надеина Л. В. К формированию социокультурных компетенций через осмысление аутентичных произведений теле- и видеоискусства (на примере обучения иностранному языку студентов технического вуза) / Л. В. Надеина // Молодой ученый, 2015. – № 9. – С. 1147–1150.
6. Палагняк Л. Й. Маша та Ведмідь. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.poetryclub.com.ua/getpoem.php?id=490912>.
7. Савицкая Н. С. Развитие умения говорения на иностранном языке на основе видеофильма и диктанта у студентов технического вуза / Н. С. Савицкая // Филологические науки. Вопросы теории и практики. – Тамбов : Грамота, 2014. – № 4 (34) : в 3-х ч. Ч. II. – С. 169–171.
8. Слухай Н. В. Міфопоетичний словник східних слов'ян / Н. В. Слухай. – Сімферополь : Кримське навчально-педагогічне державне видавництво, 1999. – 120 с.
9. Сулимова Л. А. Использование аутентичных материалов на разных этапах обучения иностранному (немецкому) языку / Л. А. Сулимова // Педагогическое мастерство : материалы V междунар. науч. конф. (г. Москва, ноябрь 2014 г.). – М. : Буки-Веди, 2014. – С. 19–22.
10. Халеева И. И. Основы теории обучения пониманию иноязычной речи / И. И. Халеева. – М. : Высшая школа, 1989. – 238 с.

REFERENCES

1. Valetko, S. A. (2016). *Ispolzovaniie video na uroke inostrannoho yazyka [The use of video at the foreign language lesson]*. Retrieved from: <http://festival.1september.ru/articles/214052/>. (In Russian).
2. Kriakhtunova, O. V. (2011). *Metodika raboty s videomaterialami v inostrannoi auditorii [Methods of work with video materials in foreign class]*. Astrakhan: AHTU. (In Russian).
3. Leontieva, T. P. (1995). *Opyt i perspektivy primeneniia video v obuchenii inostrannym yazykam [Experience and perspectives of using video when teaching foreign languages]*. *Netraditsionnyie metody obuchenii inostrannym yazykam v vuze: materialy resp. konferencii* (pp. 61–74). Minsk. (In Russian).

4. Makarovskikh, A. V. (2012). Formirovaniie interesa k izucheniiu inostrannogo yazyka i budushchei professii cherez autentichnyie materialy: na primere obuchenii studentov-khimikov Tomskoho politekhnicheskoho universiteta [Interest formation for the foreign language studying and the future profession via authentic materials: on the example of teaching chemistry to the students of Tomsk polytechnical university]. *Filolohicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*, 7 (18), Ch. II, 106–108. Tambov: Hramota. (In Russian).

5. Nadeina, L. V. (2015). K formirovaniu sotsiokulturnykh kompetentsii cherez osmysleniie autentichnykh proizvedenii tele- i videoiskusstva (na primere obuchenii inostrannomu yazyku studentov tekhnicheskoho vuza) [Development of social and cultural competences via understanding authentic television and video arts (on the example of teaching foreign language to students of a technical higher education institution)]. *Molodoi uchenyi*, 9, 1147–1150. (In Russian).

6. Palahniak, L. Y. (2014). *Masha ta Vedmid [Masha and the Bear]*. Retrieved from: <http://www.poetryclub.com.ua/getpoem.php?id=490912/> (In Ukrainian).

7. Savitskaia, N. S. (2014). Razvitiie umeniia hovoreniia na inostrannom yazyke na osnove videofilma i diktanta u studentov tekhnicheskoho vuza [Development of foreign language speech habit with the students of a technical higher education institution on the basis of video film and dictation]. *Filolohicheskie nauki. Voprosy teorii i praktiki*, 4 (34), Ch. II, 169–171. Tambov: Hramota (In Russian).

8. Slukhai, V. V. (1999). *Mifopoetichnyi slovnyk skhidnykh slovian [Mythic and poetic dictionary of the Eastern Slavs]*. Simferopol: Krimske navchalno-pedahohichne derzhavne vydavnistvo. (In Ukrainian).

9. Sulimova, L. A. (2014). Ispolzovaniie autentichnykh materialov na raznykh etapakh obuchenii inostrannomu (nemetskomu) yazyku [Usage of authentic materials on different stages of the foreign language teaching (German)]. *Pedahohicheskoe masterstvo: materialy V mezhdunar. nauch. konf. (h. Moskva, noiabr 2014 h.)*. (pp. 19–22). M.: Buki-Vedi. (In Russian).

10. Khaleeva, I. I. (1989). *Osnovy teorii obucheniiia ponimaniuu inoiazychnoi rechi [Theory of teaching foreign speech comprehension]*. M.: Vysshaia shkola. (In Russian).

РЕЗЮМЕ

Дегтярева Татьяна, Скварча Ольга. Роль аутентичных видеотекстов в процессе формирования коммуникативной компетенции студентов-иностранцев.

В статье исследуется использование аутентичных видеотекстов на уроках русского языка как иностранного на начальном этапе. Видеоматериалы уникальны по сравнению с другими средствами обучения и открывают широкие возможности для активной работы на занятиях по иностранному языку. Эффективность использования видеofilмов на уроках зависит не только от определения их места в системе образования, но и от того, насколько рационально организована структура видеозанятий, как согласованы учебные возможности видеofilма с заданиями обучения. Результаты исследования могут быть использованы студентами и преподавателями в процессе изучения иностранного языка.

Ключевые слова: аутентичный, видеотекст, мультфильм, коммуникация, языковая компетенция, речевые навыки, аудирование, коммуникативное поведение, культурологический материал.

SUMMARY

Dehtiarivna Tetiana, Skvarcha Olha. Role of authentic videotexts in the process of communicative competence formation in foreign students.

The article covers the usage of authentic videotexts at the initial stage of teaching Russian as foreign language. The authenticity problem has recently been in focus of the methodology of foreign languages teaching. Authentic videotexts are of the most interest. Texts of this type when based on a complex of tasks help study phonetical, lexical and grammatical material, and they also introduce the students to the authentic language samples and ethnic and cultural peculiarities of the country which language they study.

Authentic video materials (cartoons in particular) possess big information value and dynamics and trigger interest and motivation for the foreign language studying. Video clips provide high information capacity of the material, visual content of the lesson, promote cognitive activities of the students, increase intensity and quality of studying, as well as give possibilities for the development of language, speech and sociocultural competence.

Effectiveness of video material usage during the lessons of foreign languages depends not only on defining its place in the educational system but also on the rationality of the video lesson structure and coordination between the educational potential of the video film and the educational tasks.

Cartoons have a number of advantages: they are authentic, informatively rich and contain high concentration of language means. This type of video helps present the language material in the real context, repeat and increase the vocabulary, enhance the communicative skills.

Usage of the authentic video materials increases the students' activity, makes the language study process emotional and interesting, develops speech skills and helps foreign students create the communicative competence.

The cartoon not only helps to introduce the new linguistic units and widen the students' lexicon, but also increases motivation for studying a foreign language.

The results of the research can be used both by teachers and students during foreign language classes. The perspectives of further research can be seen in the deeper analysis of the video material usage when teaching Russian and Ukrainian as foreign languages.

Key words: *authentic, videotext, cartoon, communication, linguistic competence, speech habits, listening comprehension, communicative behaviour, culturological material.*

УДК 378.14

Анна Добровольська

Івано-Франківський національний
медичний університет

ORCID ID 0000-0003-0841-8076

DOI 10.24139/2312-5993/2017.05/251-270

ПОСІБНИК ЯК ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ Й РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ І ПРОВІЗОРІВ

У статті схарактеризовано інтерактивні технології (технологія навчального діалогу, технології проблемно-діалогічного навчання, навчальна дискусія), які використовуються у процесі формування інформаційно-технологічної компетентності (ІТ-компетентності) майбутніх лікарів і провізорів під час навчання дисциплінам природничо-наукової підготовки (ДПНП).

З'ясовано роль посібників, створених для навчання ДПНП, під час реалізації інтерактивних технологій у процесі формування ІТ-компетентності майбутніх фахівців.